

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Bekk og Strøm AS
Birkedalsveien 68
4640 SØGNE

Deres ref

Vår ref
15/354-

Dato

18 DES 2015

Bjerga kraftverk i Suldal kommune i Rogaland - klage på avslag

Bekk og Strøm AS klager i e-post av 9.1.2015 på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) avslag av 19.12.2014 på søknad om tillatelse til bygging av Bjerga kraftverk.

NVE har vurdert klagen uten å finne grunnlag for å omgjøre sitt vedtak, og har oversendt klagesaken til departementet i brev av 17.2.2015.

1. Bakgrunn

Bekk og Strøm AS søkte 16.10.2013 om tillatelse til å bygge Bjerga kraftverk.

NVE behandlet Bjerga kraftverk sammen med 8 andre søknader om små vannkraftverk i Suldal og Sauda kommuner. NVE ga fem konsesjoner, en positiv innstilling (Bråtveit kraftverk) og to avslag. Bråtveit kraftverk behandles av departementet samtidig med Bjerga kraftverk. Departementet har også Osane kraftverk i Suldal kommune til behandling samtidig, en klagesak som er oversendt fra NVE på et tidligere tidspunkt.

Bjerga kraftverk vil utnytte et fall på 375 m, mellom inntak på kote 480 og kraftstasjon på kote 105. Kraftverket vil ha en slukeevne på 1640 l/s, som tilsvarer ca. 225 % av middel-vannføringen. I søknaden er det foreslått slipp av minstevannføring på 97 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 39 l/s resten av året. Kraftverket vil med dette gi en årlig produksjon på rundt 13,7 GWh.

NVE har kunngjort søknaden og sendt den på høring. **Suldal kommune** har ingen merknader til utbyggingen. **Fylkesmannen i Rogaland** har fremmet innsigelse av hensyn til viktige naturverdier og landskap, men har etter befaring av området uttalt at innsigelsen kan trekkes dersom inntaket blir bygget veiløst og det slippes minstevannføring på 200 l/s om sommeren.

Rogaland fylkeskommune anbefaler av hensyn til naturverdier og landskap at det ikke gis tillatelse. **Naturvernforbundet i Rogaland** mener at konsekvensene for landskap og naturverdier tilsier at det ikke kan gis tillatelse.

Bekk og Strøm AS har i etterkant av høringsrunden foreslått at det ikke etableres vei til inntaket og at slippet av minstevannføring økes til 200 l/s i perioden 1. mai til 30. september av hensyn til forekomsten av naturtypen fossesprøytsone. Det er ikke estimert hvor mye reduksjon i produksjon det økte slippet av minstevannføring vil medføre.

NVE mener at en utbygging av Bjerga kraftverk vil ha store negative konsekvenser for biologisk mangfold og verdifullt landskap. NVE mener at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene og at kravet for å gi konsesjon ikke er oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

2. Klagen

Bekk og Strøm AS klager i e-post av 9.1.2015 på NVEs avslag på søknaden om tillatelse til bygging av Bjerga kraftverk. Klager har i brev av 23.1.2015 utdypet klagen. Argumentene i klagen kan oppsummeres slik:

- Klager mener at det ikke er tilstrekkelig kunnskap om fosse-eng og betydningen av minstevannføring til å si at klagers foreslåtte minstevannføring på 200 l/s om sommeren ikke er tilstrekkelig. Klager mener at minstevannføringen og det foreslåtte forskningsprosjektet er et positivt bidrag som vil være med å redusere ulempene av prosjektet.
- Klager uttaler at det 50 m høye fossefallet som NVE har lagt vekt på i vedtaket er lite synlig i landskapet fra de nedre delene av området som er tilgjengelig for ferdsel.

Suldal kommune har i brev av 14.1.2015 bl.a. klaget på NVEs avslag for Bjerga kraftverk. Klagen er imidlertid fremmet for sent og er blitt avvist av NVE. Suldal kommune uttaler i brevet at hensynet til lokal verdiskaping i en næringssvak utkant av kommunen tilsier at NVE bør revurdere sitt vedtak.

3. Departementets merknader

Tillatelse til Bjerga kraftverk kan gis om *"fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser"*, jf. vannressursloven § 25. Departementet vil drøfte de merknader fra klageren som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til andre forhold som ikke er tatt opp av klageren.

Biologisk mangfold

Det er registrert en forekomst av naturtypen fossesprøytsone med fosse-eng utforming på elvestrekningen som vil få redusert vannføring ved en utbygging av Bjerga kraftverk. Naturtypelokaliteten er vurdert til å være av nasjonal verdi (A-verdi). Lokaliteten består av et 50 m høyt fossefall og en stor fosse-eng i tilknytning til denne. Lokaliteten er kun observert på avstand pga. vanskelig tilgjengelighet, og det er derfor ikke gjort noen artsbestemmelser.

I departementets "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007) uttales det at *"tiltak som kommer i konflikt med arter som er "kritisk truet" eller "sterkt truet", eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne konsesjon"*. Det legges i de samme retningslinjene til grunn at Norge har et internasjonalt ansvar for å bevare fossesprøytsoner.

Redusert vannføring er ansett som en hovedtrussel mot naturtypen fossesprøytsone. Ecofact, som har utarbeidet søknadens miljørapport, uttaler at reduksjonen av vannføringen vil ha et stort negativt omfang for fossesprøytsonen. Det uttales i rapporten at det ikke er mulig å angi noen verdier på hva minstevannføringen bør ligge på for å ivareta lokaliteten med dagens kunnskap, men at nivået på minstevannføringen vil ha en vesentlig rolle.

Bjerga kraftverk vil medføre lengre og hyppigere perioder med lavvannføring på elvestrekningen som fraføres vann. I tillegg vil størrelsen på vannføringen i flomtoppene reduseres. Selv om det vil være betydelig flomoverløp under snøsmelting og ved store nedbørmengder, samt at kraftverket ikke vil være i drift i periodene hvor vannføringen underskrider laveste driftsvannføring, vil vannføringen i Bjerga kraftverk mellom inntak og kraftstasjon bare bestå av minstevannføring og bidrag fra restfelt i store perioder av året. Vannføringen vil bli betydelig redusert under vekstsesongen selv om minstevannføringen økes til 200-250 l/s, slik som klager foreslår.

Departementet mener det må legges til grunn at Bjerga kraftverk vil ha negative konsekvenser for fossesprøytsonen som følge av betydelig redusert vannføring. Fossesprøytsoner er en verdifull naturtype som Norge har et internasjonalt ansvar for å forvalte. De negative konsekvensene for den svært verdifulle fossesprøytsonen må etter departementets vurdering tillegges avgjørende vekt i konsesjonsvurderingen for Bjerga kraftverk.

Landskap

Tiltaksområdet inngår i et landskap som er vurdert til å ha høy landskapsverdi i *Strategidokument for små vannkraftverk i Rogaland 2014-2020*.

Rogaland fylkeskommune mener at det ikke bør gis konsesjon til Bjerga kraftverk. I fylkeskommunens saksutredning uttales det at kraftverket vil være i konflikt med landskapsverdier av nasjonal verdi. Naturvernforbundet i Rogaland uttaler at forringelse av landskapsverdien til det 50 m høye fossefallet i vassdraget må vektlegges selv om fossen er lite tilgjengelig.

NVE vurderer at fossens verdi som landskapselement vil bli betydelig redusert selv med slipp av minstevannføring på 200 l/s. NVE vektlegger at fossefallet er synlig i fjordlandskapet og at området har nasjonale landskapsverdier.

Etter departementets oppfatning vil en utbygging av Bjerga kraftverk ha betydelige negative konsekvenser for landskapsverdier som må vektlegges i konsesjonsvurderingen, selv ved foreslåtte avbøtende tiltak.

Samlet belastning

Flere av høringspartene legger vekt på at det må gjøres en samlet vurdering av vassdragsinngrepene i regionen, og at det må tas hensyn til totalbelastningen på verdiene som berøres.

Departementet mener at den samlede belastningen på natur- og landskapsverdier i regionen må tillegges vekt i konsesjonsbehandlingen for Bjerga kraftverk. Departementet har i brev av dags dato gitt tillatelse til Osane kraftverk og Bråtveit kraftverk. Hensynet til samlet belastning inngår også i disse vurderingene. Departementet viser til NVEs KSK-notat nr. 99/2014 for en nærmere omtale av samlet belastning. Eventuelle virkninger av ytterligere vannkraftutbygging eller andre inngrep i regionen, må vurderes ved behandling av disse tiltakene.

Oppsummering

Bjerga kraftverk vil bidra med en årlig produksjon på rundt 13,7 GWh. Kraftverket vil gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til søker og kommune.

Bjerga kraftverk vil redusere vannføringen i en fossesprøytsone med fosse-eng utforming av nasjonal verdi. Videre vil kraftverket ha negative landskapskonsekvenser i et verdifullt fjordlandskap. Etter departementets vurdering kan ikke ulempene reduseres i tilstrekkelig grad ved avbøtende tiltak. Departementet mener at fordelene i form av økt kraftproduksjon og lokal verdiskaping vil være mindre enn ulempene for naturmangfold, landskap og andre interesser.

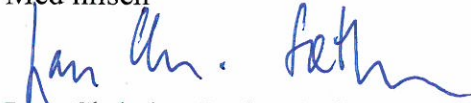
Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved tiltaket er mindre enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilkåret for konsesjon er således ikke oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

4. Departementets vedtak

Klagen fra Bekk og Strøm AS tas ikke til følge. Departementet opprettholder NVEs vedtak av 19.12.2014 om å avslå Bjerga kraftverk.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Vegard Hotvedt Strømsvåg
seniorrådgiver

Rogaland fylkeskommune
Suldal kommune
Norges vassdrags- og energidirektorat
Fylkesmannen i Rogaland